

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. дсн Петранка Димитрова Филева

Факултет по журналистика и масова комуникация, СУ Св. „Климент Охридски“; Специалност - Журналистика

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки, *научна специалност* „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Медии и комуникации)“ в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1014./09.04.2021 на Ректора на УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Георги Лъчезаров Минев, задочен докторант на обучение финансирано от държавата в катедра „Медии и обществени комуникации“ при УНСС*

Тема на дисертационния труд: *Бизнес журналистика в конвергентна медийна среда: нови форми и технологии*

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Медии и обществени комуникации“ / „Икономика на инфраструктурата на УНСС по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Медии и комуникации)“ съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС №...../..... Обучението е осъществено в *задочна* форма през периода

Георги Минев завършва немска езикова гимназия в гр. Русе, получава бакалавърска степен по журналистика и медии в УНСС и магистърска степен по политически мениджмънт в СУ „Св. Климент Охридски“. През 2010 и 2013 г. посещава по един семестър курсове по политика и медии в университета Хумболдт в Берлин. От 2017 г. е зачислен като задочен докторант към УНСС. Още през 2010 г. започва активно сътрудничество в медии като стажант – във в. Капитал, в немските Ди Велт и Билд ам Зонтаг, в немскоезичния български вестник

Виртшафтсблат, в списание Форбс България, в българската редакция на Дойче Веле в Бон. Работи в Уеб медия груп АД и в ТВ България он ейр. От януари 2020 г. е автор и водещ на икономическото предаване MONEY.BG в ТВ България он ейр. Натрупаният опит безспорно допринася за избора на темата и качеството на предложения дисертационен труд. Съчетан е изследователски интерес с пряко наблюдение на изключително бързите технологични иновации и на добрите практики.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в обем от 224 страници, от които 186 са основен текст и 38 са приложения. Разработката е логично структурирана в три глави, в които изведените от общото към частното хипотези се защитават успешно с допълващи се методи на анализ.

Дисертационният труд е на актуална тема, В центъра на вниманието е влиянието на новите информационни и комуникационни технологии върху създаването и предлагането на икономически и бизнес новини, както и върху търсенето на нови бизнес модели и източници на финансиране. Динамиката на промените е приета за важен повод да се следят иновациите и да се препоръчват подходящи стратегии за успешно позициониране на бизнес медиите в новата интернет среда. Много ясно е формулиран предметът на изследването: нови форми и нови технологии за създаване на качествен медиен продукт с бизнес профил в нова медийна среда.

Актуалността на изследването трябва да се оценява на първо място на фона на битката за качествена журналистика. В съвременния свят на много бързи технологични промени, на растяща свързаност между социални, икономически и политически процеси, при увеличаващи се глобални предизвикателства и противостоене между информация и дезинформация, ролята на качествената журналистика и на успешно адаптиращите се към очакванията на публиките медийни организации – е изключително голяма. Бих казала, че именно на тази очаквана роля на журналистиката и медиите е посветен дисертационният труд на Георги Минеv.

По същността си икономическата и бизнес журналистиката носи белезите на качествената журналистика: тя информира, анализира, дава ориентири и нещо повече, тя просвещава. Точността, бързината и широкият обхват ще са тези, които ще дадат едно или друго предимство в конкурентните битки и всъщност в това се съдържа и присъщата ѝ ориентация към пазара. Т.е. при нея рискът не е в комерсиализиране и

принизяване до масовия вкус и скандалите, а в тематичния избор, в изразните средства, още повече във формите и каналите на свързване с възможно по-широка аудитория. Това е и конкретната задача в изследването на Георги Минев.

Според автора темата на дисертационния труд е актуална и значима на първо място заради огромните промени, които настъпват в медиите в следствие на дигиталната трансформация, по-позната още като медийна конвергенция, и нуждата те да бъдат качествено изследвани. Освен това, както той справедливо отбелязва, у нас липсват изследвания на бизнес медиите в дигитална среда – както с фокус върху предлагането на качествено съдържание, така и с оценка на потенциала да адаптират бизнеса си и да го поддържат печеливш. Не бих подминала и оценката му за негативното влияние на пазарните недъзи върху медийната свобода, частично изгубена през последните години не само поради политически, а и поради икономически причини (с. 32).

Обект на изследването е трансформацията на бизнес журналистиката в контекста на новата дигитална (конвергентна) медийна среда, а предметът е изследване на новите форми и технологии за създаване на качествен медиен продукт с бизнес профил в същата тази нова медийна среда. Основната теза е, че бизнес медиите функционират по нов начин, подчинен на новите технологии, чрез нови медийни форми, при променени потребителски навици, с нови изисквания към журналистите и променени модели на финансиране.

С цел изясняване на терминологията и използвания научен апарат, авторът предлага и втора изследователска хипотеза, свързана с изясняване на разликите между икономическа и бизнес журналистиката. Полезното в случая е, че наред с позоваване на съществуващи твърдения и дефиниции, авторът търси потвърждение и в допитването до експерти и практики, като в крайна сметка стига до потвърждение на смисловите разлики.

Сред посочените от автора задачи на изследването бих извела на преден план следните три важни за практиката: изграждане на профил на дигиталния бизнес журналист на база обяви за работа и търсените умения; анализиране на успешните модели за приходи от икономическо съдържание в България и в чужбина; изграждане на стратегия за създаване и позициониране в дигитална среда на качествена икономическа медия.

Много добро впечатление прави осведомеността на дисертанта относно изследвания, свързани с историята и характера на икономическата журналистика. Общият брой на посочените литература и източници е 172 – 53 на български и 119 на английски и немски език. Представа много подробно заглавията на водещите периодични издания в различните

периоди, като дава и оценка на ролята им в типичните за тези периоди предизвикателства и обществени потребности.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

На първо място бих посочила успешната периодизация в представянето на българската икономическа журналистика. Макар и да познавам относително добре научното поле, ще подчертая с удоволствие умелото впитане на характерни за периода периодични заглавия с позовавания и обобщения за типичните за периода социално-икономически особености. Според мен значителна новост за науката предлага анализът на тоталитарния период.

Безспорно силно е представянето на новите форми на производство и предлагане на медийно съдържание, както и на най-често използваните модели на приходи в онлайн среда от популярни световни медийни марки. Тук бих посочила и ползата от използвания метод на анализ на случая с Виртшафтсблат, с който се потвърждава приложимостта и ползите от използването на най-нови варианти на оформяне на медийно съдържание и на установяване на динамични двупосочни връзки с потребителите на бизнес информация. Същото бих казала и за анализа на случая Money.bg: на практика всичко, което е събрано и анализирано в първите части на дисертационния труд, е успешно приложено в осъществяването от автора оригинално и актуално наблюдение и анализ на стратегическия подход за трансформация и приспособяване към новата среда на водещото бизнес издание в България за периода 2014-2020 г.

Използван е богат набор от източници, демонстрира се много добро познаване на най-нови резултати от технологичното развитие в областта на медиите. Много компетентно и четивно са представени както новите форми на представяне на информацията, така и новите канали и платформи с проявилите се вече промени във взаимоотношенията във веригата на добавяне на стойност. Емпирично са очертани новите роли и необходими умения за журналиста като важен участник в нея.

Ще повторя задоволството си от това, че с помощта на емпирично проучване е доказана хипотезата за преплитането между икономическа и бизнес журналистика. Допитването до експерти от бизнес издания носи ценна информация и по останалите въпроси, които вълнуват автора и отчетливо ги поставя до основната тема за бизнес журналистиката в конвергентна среда. Изводите от това проучване са важни за оценка на нагласите и отношението на опитни журналисти и би трябвало да намерят още по-широко място в изводите и евентуални препоръки към образователни центрове и към практикуващи мениджъри.

Авторът прави достатъчен за целите на изследването преглед на научната литература за обхвата и функциите на икономическата и бизнес журналистика, очертава функциите ѝ, представя профил и нужни компетентности на бизнес журналиста. Съсредоточава се върху най-новите и полезни за общуването с аудиторията форми на предлагане на журналистическо съдържание, допълнени с развиващи се под влияние на променените очаквания на потребителите технологични канали за разпространение и достъп. Приемам за оригинална изходната позиция на автора – че разглежда процесите в етап, в който интернет технологията вече е достатъчно позната на медиите и потребителите, за да бъдат изградени чрез нея изцяло нови медийни продукти. Предложените две хипотези за изцяло нов етап във функционирането на медиите и за очертаващите се разлики между икономическа и бизнесжурналистика, са успешно доказани с позовавания и собствени емпирични проучвания.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Намирам, че дисертационният труд има научни и научно-приложни приноси. Приемам самооценката на автора за направените научни приноси, потвърждавам значението на приносите за практиката.

Без да се разминавам много с тази самооценка споделям своя прочит за приносите на дисертационния труд са:

- оригинално представяне на периодите на българската икономическа журналистика с ясно изведени характеристики от гледна точка на типични за времето комуникационни цели.
- емпирично потвърдена теза за ползата от категоризиране на журналистиката на икономически теми като икономическа и бизнес журналистика
- представени са най-новите и полезни за общуването с аудиторията форми на предлагане на журналистическо съдържание, допълнени с развиващи се под влияние на променените очаквания на потребителите технологични канали за разпространение и достъп.
- направен е полезен за практиката анализ на случаи, доказващ потенциала на новите жанрови форми и технологии да носят добавена стойност за потребителя на бизнес новини и да улесняват препозиционирането в динамичната нова среда.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представени са три научни публикации по темата на дисертационния труд, които засягат два от най-важните въпроса в процеса на адаптиране на медиите към новата среда – финансирането на дигиталните медии и

новите възможности за комуникация и сътрудничество с аудиторията. Подчертано е значението на мобилните платформи като знакова промяна както в предлагането, така и в търсенето на продуктите на икономическата журналистика. Много полезен за практиката е текстът за актуалните и успешно практикувани модели на финансиране. Може да се отбележи оценената от автора роля на абонаментите като перспективен вариант на работа с аудиторията.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът представя коректно структурата и основните постановки в дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Във връзка с опита да формулирам критична бележка или препоръка, ще задам следния въпрос на автора на дисертационния труд: Колко и какво повече дават новите технологии на икономическата и на бизнес журналистиката и могат ли да се формулират по-специфични изводи, различни от общовалидното за журналистиката и медиите. За коя от функциите на икономическата и бизнес журналистика технологичната конвергенция има най-голямо значение.

8. Заключение

Като имам предвид посочените по-горе научни приноси, които се съдържат в рецензирания дисертационен труд, позволявам си с пълна убеденост да препоръчам на почитаемите членове на Научното жури да присъдят на Георги Лъчезаров Минев образователната и научна степен “доктор” в професионално направление 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки“ за неговата дисертация „Бизнес журналистика в конвергентна медийна среда: нови форми и технологии“.

10.05.2021 / София

Подпис: